

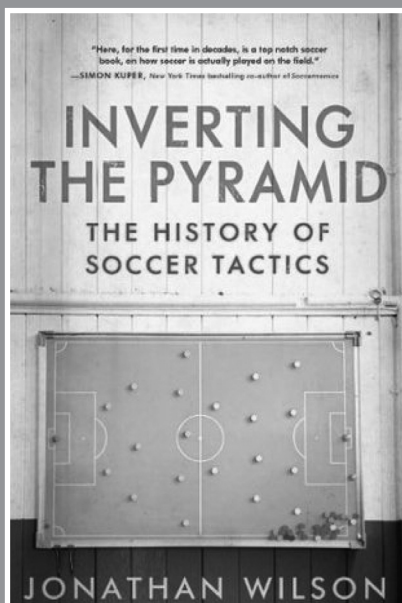
ปริทัศน์หนังสือ
Book Review
Inverting the Pyramid:
A History of Soccer Tactics
ผลงานของ Jonathan Wilson

ตฤณ ไอยรา*
Trin Aiyara

* อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

**Inverting the Pyramid:
A History of Soccer
Tactics**

Jonathan Wilson

ปริทัศน์หนังสือ

Inverting the Pyramid:

A History of Soccer Tactics

แปลโดย Jonathan Wilson

การแข่งขันฟุตบอลโลกครั้งที่ 20 ในปี ค.ศ. 2014 ณ ประเทศบราซิล ได้เกิดการถกเถียงในหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นความไม่พอใจในการจัดสรรงบประมาณไปในการดำเนินการแข่งขันฟุตบอลโลกจนนำไปสู่การประท้วงในเมืองใหญ่ทั่วประเทศบราซิล การยืนยันสถานะนักเตะระดับโลกของผู้เล่นหลายคน การแจ้งเกิดของนักเตะดาวรุ่ง หรือแม้แต่เทคโนโลยีที่ช่วยในการตัดสินผลการแข่งขัน

ในท่ามกลางการถกเถียงที่หลากหลายนั้น ประเด็นที่ได้รับความสนใจมากที่สุดประการหนึ่งในหมู่แฟนฟุตบอลคือ วิวัฒนาการของแผนการเล่นฟุตบอล (football tactic) โดยเฉพาะตำแหน่งผู้รักษาประตูที่ทำหน้าที่ประกบกองหลังตัวกวาด (sweeper-keeper) หรือแผนการเล่นที่ไร้ศูนย์หน้าตัวเป้า (ระบบการเล่น

4-6-0)¹ รวมไปถึงการกลับมามีบทบาทอีกครั้งของกองกลางตัว
สร้างสรรค์เกมหมายเลขสิบ ความเข้าใจต่อวิวัฒนาการแผนการเล่น
ฟุตบอลเหล่านี้อาจดูเป็นสิ่งที่ลึกลับสำหรับคนที่ไม่ได้ติดตามกีฬา
ประเภทนี้อย่างหมกมุ่นนัก แต่โชคดีที่ยังมีงานเขียนหลายชิ้นที่ช่วยทำ
ให้ความเข้าใจดังกล่าวกระจ่างขึ้น

หนึ่งในงานเขียนที่ครอบคลุมคุณสมบัติข้างต้นคือ หนังสือ
Inverting the Pyramid ที่เขียนโดย Jonathan Wilson คอลัมนิสต์
ฟุตบอลชาวอังกฤษที่มีความรู้ในประวัติศาสตร์ฟุตบอลและแผนการเล่น
ฟุตบอลที่ครอบคลุมทั้งทวีปยุโรป อเมริกาใต้ และแอฟริกา และเขา
มักได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องฟุตบอลในรัสเซียและภูมิภาค
ยุโรปตะวันออก โดยหนังสือเล่มนี้ให้ความสนใจกับประวัติศาสตร์
ฟุตบอลในฐานะของประวัติศาสตร์ของความเปลี่ยนแปลงและความ
ขัดแย้งในปรัชญาและแนวทางปฏิบัติของแผนการเล่นฟุตบอล มากไป
กว่าประวัติศาสตร์ของปัจเจก (ผู้เล่น/ผู้จัดการทีม) หรือทีมฟุตบอลที่
ยิ่งใหญ่ ลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเข้าใจในฟุตบอลในฐานะกีฬาที่เป็น
ส่วนหนึ่งของกิจกรรมในสังคมการเมือง ไม่ใช่กีฬาอันอยู่ในสมรภูมิอัน
แยกขาดจากเงื่อนไขที่รายล้อมอยู่ภายนอกสนาม

Wilson ได้ให้นิยามของฟุตบอลในหนังสือเล่มนี้ไว้ว่า ไม่ใช่
กีฬาที่เป็นเรื่องของผู้เล่นเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของการจัดการรูปทรง
ของทีมและพื้นที่ว่างในสนาม (shape and space) กับเป็นเรื่องกำหนด
หน้าที่และทิศทางการเคลื่อนไหวของผู้เล่นในสนามอย่างชาญฉลาด

¹ ระบบการเล่นทีมฟุตบอล (formation) มักถูกแสดงออกมาในรูปตัวเลขสามตัว (เช่น
4-4-2) โดยตัวเลขแถวแรกแสดงถึงจำนวนผู้เล่นในตำแหน่งกองหลัง ส่วนตัวเลขแถวที่
สองและสามแสดงถึงจำนวนผู้เล่นในตำแหน่งกองกลางและกองหน้าตามลำดับ ซึ่งตัวเลข
ทั้งสามแถวรวมกันไม่เกินสิบคน เพราะตัดผู้เล่นตำแหน่งผู้รักษาประตูออกไปหนึ่งคน

จากนิยามข้างต้น ประวัติศาสตร์ของฟุตบอลในมุมมองของหนังสือเล่มนี้ คือ ประวัติศาสตร์ของแผนการเล่นฟุตบอล ซึ่งเป็นการทำให้ความสามารถเฉพาะตัวของนักเตะเกิดประโยชน์แก่ทีมมากที่สุด ผ่านการจัดแผนการเล่นที่สร้างรูปทรงและพื้นที่ให้ผู้เล่นสามารถเคลื่อนไหวและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการเล่นคือ ปัจจัยที่เอื้อต่อการผสมผสานความพิเศษของผู้เล่นแต่ละคนที่ชดเชยจุดด้อยและเสริมจุดเด่นของผู้เล่นในทีม จนนำไปสู่การสร้างความสมดุลของทีมในท้ายที่สุด

สำหรับประวัติศาสตร์ของแผนการเล่นฟุตบอล Wilson ได้แสดงทัศนะว่าคือ ประวัติศาสตร์ระหว่างการแข่งขันประนีประนอมและขัดแย้งระหว่างสองสำนักใหญ่ ได้แก่ สำนักคิดที่ยินยอมถึงความสวยงามและศิลปะของฟุตบอล (ในวงการฟุตบอลบราซิลเรียกว่า futebol d'arte) ซึ่งเน้นไปในการเล่นฟุตบอลอย่างมีสุนทรียะของผู้เล่นที่เยี่ยมไปด้วยเทคนิค และสำนักที่มุ่งเน้นไปที่ชัยชนะและผลการแข่งขันเป็นหลัก (ในวงการฟุตบอลบราซิลเรียกว่า futebol de resultados) ที่ยึดถือการเล่นเพื่อให้ได้เป้าหมายที่ต้องการ และมักใช้เทคนิคการเล่นรับและโต้กลับเร็วโดยผู้เล่นที่แข็งแกร่งและมีศักยภาพทางร่างกายที่สูงเป็นหลัก

ตัวอย่างของความขัดแย้งระหว่างสองสำนักสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในการถกเถียงเรื่องแผนการเล่นฟุตบอลในประเทศอาร์เจนตินาที่แบ่งออกได้เป็นสองความคิดใหญ่ ความคิดแรกคือวิธีการเล่นฟุตบอลของ Cesar Luis Menotti² ที่ต้องการยืนยันถึง

² Cesar Luis Menotti เป็นผู้จัดการทีมที่พาอาร์เจนตินาได้แชมป์ฟุตบอลโลกสมัยแรกในปี ค.ศ. 1978 โดยเขาได้สร้างชื่อจากการพาทีมเล็กอย่าง Huracan ได้แชมป์ระดับประเทศ และยังได้รับการจดจำในฐานะปัญญาชนฝ่ายซ้าย

อัตลักษณ์ของชาวอาร์เจนตินา (la nuestra – our ways) ซึ่งเป็นการตีความฟุตบอลอาร์เจนตินาแบบดั้งเดิมที่เน้นการต่อบอลสั้นและการเล่นลูกล่อลูกชนต่างๆ ให้มีความเร็วและความเที่ยงตรงที่สูงขึ้น โดยรากของความคิดนี้อยู่ในทีม River Plate ยุคเครื่องจักรกลมประตูในช่วงทศวรรษ 1940-50 (La Maquina – The Machine) ที่เน้นการต่อบอลและเคลื่อนที่อย่างสวยงามของแผงกองหน้าห้าคน ส่วนความคิดที่ทรงอิทธิพลหลักอีกกระแสคือ แผนการเล่นฟุตบอลของ Carlos Bilardo³ ที่เน้นไปที่การบรรลุผลการแข่งขันที่ต้องการ ผ่านทางการสร้างวินัยในเกมรับ การโต้กลับที่มีประสิทธิภาพ และการเอาชนะคู่ต่อสู้โดยทุกวิถีทาง ไม่ว่าจะเป็นในกติกาหรือนอกกติกาก็ตาม โดยรากฐานความคิดของ Bilardo อยู่ในวิธีการเล่นของ Estudiantes de Plata สโมสรที่ได้แชมป์ระดับทวีปอเมริกาใต้และระดับโลก ด้วยการเล่นที่มีทั้งประสิทธิภาพและความตลกตลกภายในเวลาเดียวกัน

ถึงแม้ว่า Wilson แบ่งสำนักของแผนการเล่นฟุตบอลออกเป็นสองสำนักใหญ่ แต่หนังสือเล่มนี้ชี้ให้เห็นว่าแผนการเล่นฟุตบอลของแต่ละประเทศยังมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ตามเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละประเทศ เช่น ทีมชาติอิตาลีในยุคทศวรรษ 1930-40⁴ อันอยู่ภายใต้

³ Carlos Bilardo เป็นผู้จัดการที่พาอาร์เจนตินาได้แชมป์โลกสมัยที่สองในปี ค.ศ.1986 และเป็นอดีตนักเตะระดับมันสมองของ Estudiantes ชุดคว้าแชมป์ระดับทวีป ในฐานะผู้เล่น เขาทำหน้าที่ประจักษ์ผู้จัดการทีมในสนามฟุตบอล

⁴ ทีมชาติอิตาลีในช่วงเวลานี้ คุมทีมโดย Vittorio Pozzo ผู้ได้รับอิทธิพลแผนการเล่น W-M (3-2-2-3) จากอังกฤษ และทีมชาติอิตาลีในช่วงนี้ยังได้มีการนำนักเตะอาร์เจนตินาที่เป็นลูกหลานของผู้อพยพชาวอิตาลี (oriundi) มาเป็นผู้เล่นทีมชาติด้วย (เช่น Luis Monti ผู้เคยรับใช้ทีมชาติอาร์เจนตินาในการแข่งขันฟุตบอลโลกครั้งแรกในปี ค.ศ. 1930)

ระบบการปกครองแบบฟาสซิสต์ (Fascism) ที่มีรูปแบบการเล่นที่เน้นความแข็งแกร่งของร่างกาย เพื่อเป็นการป่าวประกาศถึงความยิ่งใหญ่ของลัทธิการปกครอง แต่ทีมชาติอิตาลีในช่วงทศวรรษ 1960-70 กลับเล่นในรูปแบบ Catenaccio ที่เน้นไปในการตั้งรับอย่างแข็งแกร่ง ด้วยการใช้กองหลังตัวซ้อน และใช้การโต้กลับเร็วเป็นวิธีในการโจมตี ซึ่งแผนการเล่นข้างต้นแสดงถึงลักษณะทางจิตใจและทางประวัติศาสตร์ของชาวอิตาลีที่ต้องเผชิญกับการบุกรุกจากภายนอกอย่างบ่อยครั้ง

หรือในกรณีของการเกิดขึ้นของการเล่นแบบ Total Football ที่เน้นการเคลื่อนที่สลับตำแหน่งของผู้เล่นมากกว่าการยึดติดกับตำแหน่งที่ตายตัว โดยสโมสรอาแจกซ์ อัมสเตอร์ดัม ในช่วงต้นทศวรรษ 1970 และทีมชาติฮอลแลนด์ชุดชนะเลิศฟุตบอลโลก ค.ศ. 1974 ที่ต่างอยู่ภายใต้การกุมบังเหียนของ Rinus Michaels ก็แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญาของความคิดแบบโครงสร้างนิยมในขณะนั้น

กระทั่งการเล่นฟุตบอลแบบ Joga Bonito ของชาวบราซิล ซึ่งมักแสดงออกมาผ่านการใช้รูปแบบและเทคนิคในการเลี้ยงบอลที่สวยงามและเจ้าเล่ห์ เพื่อทำให้คู่แข่งรู้สึกอับอาย ก็เป็นผลจากความอัดอั้นที่มีต่อลักษณะโครงสร้างสังคมอันเหลื่อมล้ำระหว่างคนผิวขาวและผิวสีในบราซิล จึงทำให้คนผิวสีต้องมาระบายความอัดอั้นนั้นในสนามฟุตบอล

อย่างไรก็ตาม Wilson ได้ระบุว่าความแตกต่างระหว่างรูปแบบและแผนการเล่นฟุตบอลในแต่ละชาติได้เลือนรางลงไปในฟุตบอลปัจจุบัน เนื่องจากปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารและการเคลื่อนย้ายผู้คนเกิดได้อย่างสะดวกขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้แผนการเล่นฟุตบอลของแต่ละทีมได้ง่ายขึ้น ในท้ายที่สุดแผนการเล่น

ของแต่ละทีมในโลกจึงดำเนินไปในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังเห็นได้จากการที่หลายสโมสรใช้แผนการเล่นฟุตบอลที่ใช้การตั้งแนวรับสูง (high defense line) การใช้ฟูลแบ็ก (กองหลังด้านข้าง) ในการเติมเกมบุกริมเส้นแทนปีก (attacking fullback) การใช้กองหน้ากึ่งปีกที่ทำหน้าที่ตัดเข้าไปทำประตู แทนที่กระชากไปเปิดบอล (inverted winger) และการเล่นบีบพื้นที่ (pressing) เพื่อเป็นการจำกัดเวลาของคู่แข่ง พร้อมไปกับการสร้างโอกาสในการชิงการครองครอบบอล

ในมุมมองของ Wilson การเล่นบีบพื้นที่ไม่ได้เป็นเพียงแค่แผนการเล่นฟุตบอลที่แพร่หลายในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังเป็นเส้นแบ่งระหว่างฟุตบอลยุคเก่าและฟุตบอลยุคใหม่อีกด้วย เพราะการบีบพื้นที่ทำให้ผู้เล่นมีเวลาและพื้นที่ในการเล่นบอลน้อยลง โดยเฉพาะผู้เล่นตำแหน่งกองกลางตัวสร้างสรรค์เกมหมายเลขสิบที่มักอยู่ในพื้นที่ระหว่างแผงกองกลางและกองหน้า ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีความต้องการเวลาและพื้นที่ในการดลบันดาลโอกาสในการทำประตูให้แก่ทีม

Wilson ได้ถ่ายทอดว่าเส้นแบ่งระหว่างฟุตบอลยุคเก่าและฟุตบอลสมัยใหม่สามารถเห็นได้อย่างแจ่มแจ้งในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างฟุตบอลโลกปี ค.ศ. 1970 ซึ่งจัดที่ประเทศเม็กซิโก และฟุตบอลโลกปี ค.ศ. 1974 ณ ประเทศเยอรมนีตะวันตก ความต่างของการแข่งขันฟุตบอลโลกทั้งสองครั้ง คือแผนการเล่นของทีมที่ทำผลงานได้ดี โดยในการแข่งขันที่เม็กซิโกคือ ทีมชาติบราซิลภายใต้การคุมทีมของ Mario Zagallo ที่ใช้วิธีคิดในการจัดแผนฟุตบอลแบบ “จัดผู้เล่นที่เก่งที่สุดลงสนามทุกคน” ดังเห็นได้จากแนวรุกและแดนกลางของทีมชาติชุดนี้ที่นำเอากองกลางตัวสร้างสรรค์เกมตัวหลักในระดับสโมสรมาเล่นในตำแหน่งแนวรุกที่ต่างกันออกไป แผนการเล่นแบบนี้ประสบความสำเร็จได้ เพราะสภาพอากาศอันร้อนอบอ้าวและความเบาบางของ

อากาศไม่สามารถทำให้การเล่นบิบบ์พื้นที่เกิดขึ้นได้ นักเตะแนวรุกพรสวรรค์สูงเหล่านั้นจึงได้แสดงความอันตรายอย่างเต็มที่

ต่างกับในการแข่งขันฟุตบอลโลกในปี ค.ศ. 1974 ที่ทีมจากอเมริกาใต้ทั้งสามทีม (บราซิล อาร์เจนตินา และอุรุกวัย) ที่ยังยึดกับระบบการเล่นที่ให้ความสำคัญกับกองกลางทำเกมหมายเลขสิบ ล้วนถูกทีมชาติฮอลแลนด์ที่ใช้แผนการเล่นแบบบิบบ์พื้นที่ชนะอย่างหมดรูปไป ความพ่ายแพ้ของทีมจากทวีปอเมริกาใต้ในครั้งนี้ได้ทำให้วงการฟุตบอลในอเมริกาใต้ตั้งคำถามต่อระบบการเล่นแบบ “จารีต” ควบคู่ไปกับการแสวงหาแนวทางการเล่นใหม่ หรือลอกเลียนการเล่นแบบบิบบ์พื้นที่ของทีมในทวีปยุโรป จากประสบการณ์ของการแข่งขันฟุตบอลโลกทั้งสองครั้งอาจกล่าวได้ว่าการเล่นบิบบ์พื้นที่เป็นการกลับตาลปัตรในประวัติศาสตร์ฟุตบอล ที่เปลี่ยนให้กีฬาที่พึ่งพิงความสามารถเฉพาะตัวของนักเตะเทวดาเป็นหลัก ต้องหันมาสนใจการจัดการเกมรุกและเกมรับอย่างเป็นระบบมากขึ้น

ยิ่งกว่านั้นในประเด็นของการเล่นของการบิบบ์พื้นที่ Wilson ได้ให้ข้อเสนอต่อประวัติศาสตร์ฟุตบอลที่แปลกใหม่คือ ผู้ที่ริเริ่มการเล่นแบบบิบบ์พื้นที่ไม่ใช่ Rinus Michaels อย่างที่หลายคนเข้าใจกัน แต่คนริเริ่มคือ Viktor Maslov ผู้จัดการทีมชาวยูเครน ซึ่ง Wilson ยังได้กล่าวอ้างเพิ่มเติมอีกว่า Maslov ยังเป็นผู้ริเริ่มระบบการเล่นแบบ 4-4-2 ซึ่งเป็นระบบการเล่นที่แพร่หลายที่สุดในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 ความน่าสนใจของข้อเสนอนี้คือ การเผยให้เห็นถึงอิทธิพลของฟุตบอลในรัสเซียและยุโรปตะวันออกที่มีต่อการก่อรูปของแผนการเล่นฟุตบอลสมัยใหม่ ซึ่ง Wilson ได้มีสมมุติฐานว่าโค้ชในยุโรปเรียนรู้วิธีการเล่นบิบบ์พื้นที่จากเทพการบันทึกการแข่งขันฟุตบอลลีกของสหภาพโซเวียต

กระนั้นก็ตามการเกิดขึ้นของการเล่นบิ๊บบิ้นที่ก็ไม่ได้เป็นผลจากอัจฉริยภาพของ Maslov แต่เพียงประการเดียว แต่ยังเป็นผลจากการพัฒนาของวิทยาศาสตร์การกีฬา ทั้งในด้านการเพิ่มศักยภาพทางร่างกายและโภชนาการ รวมไปถึงการหลุดจากภาวะการฉ้อโกงอาหารที่เคยเกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัจจุบันดังกล่าวนี้อาจทำให้นักฟุตบอลมีระดับร่างกายที่สามารถเล่นเกมบิ๊บบิ้นที่ได้ตลอดเก้านาทีอย่างไม่หมดแรงไปเสียก่อน ถ้าไม่มีปัจจัยเหล่านี้การเล่นแบบบิ๊บบิ้นที่ก็ไม่สำเร็จ

นอกเหนือจากไหลเวียนข้ามพื้นที่ของผู้คนและความคิด ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแผนการเล่นฟุตบอลยังเป็นผลจากการประสพพบเจอ (encounter) กับความพ่ายแพ้อย่างหมดรูป ไม่ว่าจะเป็นกรณีของมหาอำนาจลูกหนังของทวีปอเมริกาใต้ในศึกฟุตบอลโลกปี ค.ศ. 1974 ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว หรือกรณีของฟุตบอลทีมชาติอังกฤษที่ต้องเปลี่ยนแปลงแผนการเล่นให้รัดกุมขึ้น หลังจากการโดนทีมชาติฮังการีถล่มอย่างหมดรูปไปถึง 6-3 ในเกมกระชับมิตรเมื่อปี ค.ศ. 1953 โดยสรุปแล้วการเปลี่ยนแปลงทางแผนการเล่นฟุตบอลไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน เป็นผลมาจากการแลกเปลี่ยนความคิดว่าด้วยการเล่นฟุตบอลระหว่างกัน ทั้งการแลกเปลี่ยนที่เกิดจากการไหลเวียนของผู้คนและการประสพพบเจอกับความเหนือกว่า

แต่การเล่นบิ๊บบิ้นที่เป็นเพียงแค่หนึ่งในการกลับทาลปัตรของฟุตบอลสมัยใหม่เท่านั้น เพราะการกลับทาลปัตรยังพบได้ในอีกหลายแง่มุมของแผนการเล่นฟุตบอลสมัยใหม่ แง่มุมที่เห็นการพลิกขั้วได้ชัดเจนที่สุดประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนรูปแบบการจัดตำแหน่งผู้เล่นที่เน้นไปที่การทำประตูในช่วงเริ่มต้นของการเล่นฟุตบอล (เช่นระบบการเล่นฟุตบอลแบบ 2-3-5 ที่มีผู้เล่นตำแหน่งกองหน้าถึงห้าคน แต่มีผู้เล่น

ในตำแหน่งกองหลังเพียงแค่สองคน) ไปเป็นรูปแบบการจัดตำแหน่งที่เน้นไปที่การเล่นเกมรับมากขึ้น (เช่นระบบการเล่น 4-5-1 ที่มีผู้เล่นกองหน้าเพียงแค่คนเดียวเท่านั้น หรือระบบ 4-2-3-1 ที่เป็นการทำให้ผู้เล่นในระบบ 4-5-1 ให้มีหน้าที่และทิศทางการเคลื่อนไหวที่ชัดเจนขึ้น) Wilson ได้แสดงความเห็นว่าสาเหตุของการกลับตาลปัตรในการจัดรูปแบบการวางตำแหน่งที่เน้นไปที่เกมรับมากกว่าเกมรุกคือ วิวัฒนาการในแผนการเล่นเกมรับมีระดับที่สูงกว่าพัฒนาการแผนการเล่นในเกมรุกอย่างเทียบไม่ติด และการเน้นเกมรุกเรียกร้องทีมที่ประกอบไปด้วยผู้เล่นที่มีพรสวรรค์สูงในทุกตำแหน่ง ต่างกับการเน้นเกมรับที่พรสวรรค์ของผู้เล่น ไม่สำคัญเท่ารูปแบบการเล่นและวินัยในการเคลื่อนที่และยืนตำแหน่ง

แง่มุมของการกลับตาลปัตรที่เห็นได้ชัดอีกประการคือ คุณสมบัติของผู้เล่นแต่ละตำแหน่ง ซึ่งเปลี่ยนจากการเป็นผู้เชี่ยวชาญในหน้าที่ประการหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง (specialised player) ไปเป็นผู้เล่นที่ต้องทำหน้าที่ได้อย่างหลากหลายและรอบด้านมากขึ้น (complete player) ดังเห็นได้จากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตำแหน่งกองกลางตัวรุก จากผู้เล่นสไตล์คลาสสิกอย่าง Juan Roman Riquelme ที่ทำหน้าที่ในการบัญชาเกมรุกและสร้างโอกาสในการทำประตูให้แก่ทีมเป็นหลัก ไม่ได้มีหน้าที่ในการวิ่งไล่บอลหรือลงมาช่วยเกมรับในยามที่ทีมเผชิญกับการบุกจากฝ่ายตรงข้าม ไปเป็นกองกลางตัวรุกยุคใหม่อย่าง Luka Modric หรือ Toni Kroos ที่ไม่ได้ทำหน้าที่บัญชาเกมเท่านั้น แต่ยังต้องช่วยทีมเล่นเกมรับยามที่ทีมไม่ได้เป็นฝ่ายครอบครองบอล ทั้งการเข้าไปสกัดบอลหรือวิ่งบีบพื้นที่ทีมคู่แข่ง

หรือผู้เล่นตำแหน่งกองหน้าซึ่งในอดีตมักจะเป็นกองหน้าคู่ ที่ผู้เล่นคนหนึ่งทำหน้าที่ผลิตประตูเป็นหลัก (striker) ส่วนผู้เล่นอีกคน

ทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสรรค์โอกาส (creator) ให้แก่คู่กองหน้าของตน หรือกองหน้าคู่มุกปรากฏในรูปของการร่วมมือกันระหว่างกองหน้าตัวใหญ่ที่มีพลังกำลังอันแข็งแกร่งและกองหน้าตัวเล็กที่มีฝีเท้าจัด แต่พอ วงการฟุตบอลเริ่มเข้าสู่แผนการเล่นที่มีผู้เล่นตำแหน่งกองหน้าตัวเป้า เพียงคนเดียว กองหน้าเดี่ยวจึงจำเป็นต้องผสมผสานคุณสมบัติและความสามารถที่ต่างกันของกองหน้าคู่ในอดีตให้ได้ โดยกองหน้าเดี่ยว ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวได้แก่ Andriy Shevchenko และ Didier Drogba

เรื่องเล่าและข้อเสนอที่ถูกถ่ายทอดในบทความนี้ทั้งหมด เป็นแค่ส่วนหนึ่งของเนื้อหาในหนังสือ *Inverting the Pyramid* ที่รู้มรวายไปด้วยข้อมูลและข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ความเห็นของผู้คนที่ข้องเกี่ยวในพัฒนาการของแผนการเล่นฟุตบอล นับตั้งแต่ช่วงรุ่งอรุณของฟุตบอลจนถึงปัจจุบัน และเรื่องเล่าที่สะท้อนถึงการก่อรูปของแผนการเล่นในแต่ละช่วงเวลา ความรู้มรวายประการนี้เกิดจากความสามารถและความรอบรู้ของ Jonathan Wilson ที่ทำการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งการสัมภาษณ์ผู้จัดการทีมและผู้เล่นที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์แผนการเล่น การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของแผนการเล่นฟุตบอลที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเอกสารภาษาสเปน (โดยเฉพาะในกรณีของฟุตบอลในอาร์เจนตินาและบราซิล) และภาษายุโรปตะวันออก

อย่างไรก็ตามท่ามกลางความรู้มรวายในข้อเท็จจริงและเรื่องเล่าของประวัติศาสตร์ของแผนการเล่นฟุตบอลที่หลากหลายทั้งเชิงพื้นที่และเวลา หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงพัฒนาการของแผนการเล่นในพื้นที่อื่นของโลกอย่างทวีปแอฟริกาและเอเชีย หรือแม้กระทั่งอเมริกา

กลางน้อยมาก ดังเห็นได้จากการขาดหายไปของบท (chapter) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของฟุตบอลในสองทวีปอย่างเจาะจง ลักษณะข้างต้นคงไม่ได้เป็นผลจากความละเลยของผู้เขียนมากไปกว่า “ความเป็นจริง” ที่ว่าการเล่นฟุตบอลและประวัติศาสตร์ฟุตบอลถูกครอบงำโดยทวีปยุโรปและอเมริกาใต้

ยิ่งกว่านั้นความรู้มวยข้างต้นยังทำให้เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ดูไม่น่าดึงดูดสำหรับคนที่ไม่ได้สนใจฟุตบอลอย่างจริงจัง และไม่มีพื้นความรู้ว่าด้วยประวัติศาสตร์ฟุตบอล เพราะ Wilson ใช้วิธีการเล่าเรื่องผ่านทางความคิด ความสำเร็จ และความสำเร็จของผู้จัดการทีม และทีมฟุตบอลที่ยิ่งใหญ่มากมาย การขาดพื้นความรู้ทางประวัติศาสตร์ฟุตบอลอาจทำให้ไม่สามารถโยงประวัติศาสตร์ของแผนการเล่นฟุตบอลเข้ากับความรู้ในการเข้าใจฟุตบอลได้

โดยส่วนตัวแล้ว ถึงแม้หนังสือเล่มนี้ไม่ได้พูดถึงประวัติศาสตร์แผนการเล่นฟุตบอลนอกทวีปยุโรปและอเมริกาใต้มากนัก กับเรียกร้องความรู้ว่าด้วยประวัติศาสตร์ของฟุตบอลในระดับที่พอสมควรแล้ว หนังสือ *Inverting the Pyramid* ของ Jonathan Wilson เป็นหนังสือที่ผู้สนใจในแผนการเล่นฟุตบอลควรอ่าน เพราะหนังสือเล่มนี้สามารถขยายขอบฟ้าความรู้ของแผนการเล่นฟุตบอล ผ่านการบรรยายถึงความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของแผนการเล่นฟุตบอลที่ดำเนินไปเป็นเวลากว่าร้อยปี และในท้ายที่สุดความรู้ว่าด้วยแผนการเล่นฟุตบอลที่เพิ่มพูนขึ้นจากการอ่านหนังสือเล่มนี้ จะทำให้การรับชมฟุตบอลสนุกขึ้นอย่างแน่นอน เนื่องจากสามารถเข้าใจความเป็นไปในการแข่งขันได้ดีขึ้น

